

Status
A-Openbaar

Datum vergadering Gedeputeerde Staten
28 januari 2020

Eindtermijn
30 januari 2020

Onderwerp

Ondertekening Consortium Agreement Topsector Agri en Food en Tuinbouw en
Uitgangsmaterialen

Advies

1. Aan te gaan de TKI Samenwerkingsovereenkomst 'Groene Cirkel Graafstroom; robuuste en klimaatbestendige toekomst voor de Alblasserwaard' met Zuivelfabriek de Graafstroom, Zuivelcoöperatie DeltaMilk, Rabobank Alblasserwaard-Vijfherenlanden, Waterschap Rivierenland en Stichting Wageningen Research, Wageningen Environmental Research.
2. Vast te stellen het persbericht "Geïntegreerd kennisprogramma naar bodemdaling, CO2, landgebruik en biodiversiteit in de Alblasserwaard van start";
3. Vast te stellen de publiekssamenvatting over de cofinanciering en deelname aan de TKI Agri en Food en Tuinbouw en Uitgangsmaterialen door het aangaan van de TKI Samenwerkingsovereenkomst 'Groene Cirkel Graafstroom; robuuste en klimaatbestendige toekomst voor de Alblasserwaard'.

N.B. Met een beroep op artikel 3 van besluit Beleidsregel actieve openbaarheid Zuid-Holland 2017 wordt een uitzondering gemaakt voor het (moment van) publiceren van het besluit en de stukken.

Aangezien de CdK bevoegd is om, nadat GS rechtsgeldig hebben besloten, op grond van artikel 176 van de Provinciewet de juridische binding tot stand te brengen, wordt aan hem geadviseerd om machtiging te verlenen aan A.W. Bom-Lemstra om de 'TKI Samenwerkingsovereenkomst 'Groene Cirkel Graafstroom; robuust en klimaatbestendige toekomst voor de Alblasserwaard' namens de provincie te ondertekenen.

Besluit GS

Vastgesteld conform advies

Bijlagen

Bijlage 1 – Consortium Agreement

Bijlage 2 - Projectvoorstel Topsector Agri & Food

Bijlage 3 – Machtigingsformulier CdK ondertekening Consortium Agreement

Bijlage 4 - Persbericht toekenning Topsector Agri & Food

1 Toelichting voor het College

De provincie Zuid-Holland, De Graafstroom, DeltaMilk, Rabobank, Waterschap Rivierenland en Wageningen Universiteit en Research (WUR) hebben op 1 februari 2019 een convenant ondertekend voor een 3-jarige samenwerking in de Groene Cirkel Kaas en Bodemdaling. Het doel van deze samenwerking is om gezamenlijk oplossingen te zoeken voor bodemdaling, biodiversiteit en verdienmodellen voor de melkveehouderij in de Alblasserwaard.

De WUR neemt de leiding in het onderzoeken van de belangrijke kennisvragen en het monitoren van de effectiviteit van maatregelen. In dit kader heeft de WUR op 31 augustus 2019 een subsidieaanvraag ingediend bij het programma Topsector Agri en Food en Tuinbouw en Uitgangsmaterialen (Topsector A&F en T&U). Deze financiële middelen zullen worden ingezet om de kennisontwikkeling binnen de Groene Cirkel Kaas & Bodemdaling tot uitvoering te brengen. Inmiddels is deze subsidieaanvraag gehonoreerd.

Deze subsidieaanvraag heeft cofinanciering nodig. Inmiddels hebben kaasfabriek De Graafstroom (totaal € 75.000,00) en de Rabobank (totaal € 30.000,00) hun cofinanciering bevestigd. De provincie Zuid-Holland heeft een cofinanciering toegezegd van € 150.000,00. Dit is een cofinanciering van € 50.000,00 per jaar (2020 t/m 2022). Het rendement van de financiële inleg (€ 150.000,00) is zeer goed. De toegekende subsidie vanuit het programma Topsector bedraagt namelijk € 840.000,--.

Voorwaarden voor het verkrijgen van de subsidie uit het programma Topsector A&F en T&U, de zogenaamde TKI-regeling, is de samenwerking tussen kennisinstellingen, private en publieke partijen. Deze samenwerking dient te worden vastgelegd in een zogenaamd consortium-agreement. Daarom wordt geadviseerd de TKI Samenwerkingsovereenkomst met de bovengenoemde partijen aan te gaan.

De belangrijkste meerwaarde van dit kennisprogramma is dat de thema's bodemdaling, biodiversiteit en verdienmodellen in samenhang met elkaar worden onderzocht. Maatregelen op één van deze onderwerpen hebben namelijk ook effect op de andere thema's. Zo kunnen integraal de effecten onderzocht worden. De hypothese is dat het tegengaan van bodemdaling en het zorgen voor meer biodiversiteit ook zal leiden tot een duurzaam verdienmodel voor de melkveehouderij. Voor deze transitie naar een duurzamer systeem zijn tenslotte (meer) gesloten kringlopen en een verdienmodel essentieel.

Voorbeelden van kennisvragen zijn:

- Kan onderwaterdrainage leiden tot minder bodemdaling, daarmee minder CO2 uitstoot tot gevolg hebben en een verdienmodel zijn voor de agrariër?
- Welke waterbeheersmaatregelen die bodemdaling tegengaan werken positief uit voor de biodiversiteit?
- Kan een beter bodemleven en kruidenrijker gras leiden tot een betere melkopbrengst en een betere prijs?

De WUR gaat als eerste stap inventariseren welke kennisprogramma's en projecten er op deze thema's al lopen. Zo kunnen verbindingen worden gelegd of dubbelingen worden voorkomen. Ook kunnen de uitkomsten of onderzoeksresultaten uit de andere trajecten benut worden voor

projecten uit dit kennisprogramma. Voorbeelden van andere trajecten zijn de regiodeal bodemdaling Groene Hart, IBP Vitaal Platteland, Voedselfamilies, ACCEZ, Deltaplan biodiversiteit, etc. Uiteraard wordt hier ook al intern in de ambtelijke organisatie de verbinding gelegd.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW

€ 150.000, --

Programma

Ambitie 5 Versterken natuur in Zuid-Holland
Beleidsdoel 5.1 Toekomstbestendige landbouw en landgebruik.

Financiële risico's

Er is binnen de beleidsarme begroting 2020 geen dekking voor deze verplichting. Pas nadat besluitvorming heeft plaatsgevonden ihkv 1ste begrotingswijziging is het budget formeel beschikbaar. Daarbij is de volgorde de inzet te dekken uit oud-voor-nieuw middelen, daarna aanspraak op incidentele middelen.

Om de subsidie voor de Topsector A&F en T&U van € 840.000, -- te ontvangen is cofinanciering van de diverse partners nodig. Met de ondertekening van de TKI Samenwerkingsovereenkomst verplicht de provincie zich tot een financiële bijdrage van maximaal € 150.000,00 (onder 'Juridisch kader' wordt hier nader op ingegaan), verspreid over 3 jaar. Daarnaast verplicht de provincie zich tot de levering van een inkind-bijdrage via de al bestaande ambtelijke inzet in de Groene Cirkel Kaas en Bodemdaling, welke voor 2020 ook onderdeel is van de afweging ihkv de eerste beleidsrijke begrotingswijziging. Met het aangaan van deze verplichting wordt vooruitgelopen op formele besluitvorming in het kader van de eerste begrotingswijziging. Daarbij is sterk afhankelijk van deze besluitvorming of met oud -voor-nieuw en de voor programma 5 gealloceerde incidentele middelen deze verplichting gedekt kan worden. Mogelijk is er aanspraak op overige incidentele middelen noodzakelijk.

Benodigde cofinanciering van €150.000,-- voor de looptijd van drie jaar (€50.000,-- per jaar van 2020 t/m 2022) moet geregeld worden via een begrotingssubsidie. Via jaarlijkse bevoorschotting kan dan steeds € 50.000, -- worden uitbetaald.

Juridisch kader

TKI Samenwerkingsovereenkomst, kernverplichting

Met het aangaan van de TKI Samenwerkingsovereenkomst verplichten Gedeputeerde Staten zich tot het leveren van een financiële en personele bijdrage aan de uitvoering van het project. Zoals hiervoor is aangegeven, zal er een provinciale bijdrage worden verstrekt van maximaal € 150.000,00 in de vorm van een begrotingssubsidie bij gebrek aan een bestaande subsidieregeling op grond waarvan een aanvraag kan worden ingediend door WUR. De begrotingssubsidie kan pas worden aangevraagd en verstrekt, nadat deze is opgenomen op de begroting. Dit wordt ook in de overeenkomst benoemd.

Voor het verstrekken van de financiële bijdrage is het van belang dat de Europese regels op het

gebied van staatssteun in acht worden genomen. In algemene zin kan worden geconcludeerd dat de activiteiten die onder het project vallen als niet-economisch van aard kunnen worden aangemerkt, in welk geval overheidsfinanciering van deze activiteiten niet als staatssteun geldt. Een definitief oordeel hierover kan pas worden gegeven, wanneer de WUR een aanvraag om de begrotingssubsidie heeft ingediend. Daarom is in de overeenkomst opgenomen dat de financiële bijdrage door de provincie kan worden verstrekt, voor zover dit op grond van de Europese regels op het gebied van staatssteun is toegestaan. De overeenkomst bevat daarnaast nog een meer algemene bepaling op grond waarvan partijen niet gehouden zijn aan enige bepaling in de overeenkomst, als deze ongeldig, onwettig of onuitvoerbaar blijkt.

TKI Samenwerkingsovereenkomst, overige belangrijke rechten en plichten

Artikel 5 van de overeenkomst regelt de geheimhouding van de door de partijen ingebrachte en gegenereerde informatie. In beginsel geldt dat alle betrokken partijen inclusief de provincie deze informatie niet openbaar maken of delen met derden. Uiteraard geldt voor de provincie hierop de uitzondering, indien openbaarmaking door de Wet openbaarheid van bestuur verplicht is.

Op grond van artikel 8 van de overeenkomst worden de onderzoeksresultaten eigendom van WUR, tenzij deze resultaten mede zijn gegenereerd door een of meer andere partijen. De eigenaar van de onderzoeksresultaten krijgt het exclusieve recht om hierop een intellectueel eigendomsrecht aan te vragen. De andere partijen zijn gerechtigd om een royalty vrije licentie hierop te verkrijgen.

Een ander belangrijk onderdeel van de overeenkomst betreft de aansprakelijkheid. De aansprakelijkheid tussen partijen onderling is voor iedere partij beperkt tot zijn of haar financiële en/of in-kind bijdrage, en strekt zich alleen uit tot de directe schade. Iedere partij is zelf aansprakelijk voor schade van derden als gevolg van de uitvoering van zijn of haar verplichtingen op grond van de overeenkomst, dan wel het gebruik van door andere partijen ingebrachte informatie of gegenereerde onderzoeksresultaten.

De hiervoor geschetste beperking van aansprakelijkheid van partijen geldt niet ingeval van onder andere opzet of bewuste roekeloosheid.

Tot slot is bepaald dat de overeenkomst duurt tot 1 januari 2023. Partijen kunnen besluiten tot verlenging van de overeenkomst.

Ondertekening

De CdK is bevoegd om, nadat GS rechtsgeldig hebben besloten, op grond van artikel 176 Provinciewet de juridische binding tot stand te brengen. Op grond van de door de CdK afgegeven machtiging wordt A.W. Bom-Lemstra, gedeputeerde van Economie en innovatie, Land- en tuinbouw en Gezond en veilig van de Provincie Zuid-Holland, gemachtigd om de 'TKI Samenwerkingsovereenkomst 'Groene Cirkel Graafstroom; robuust en klimaatbestendige toekomst voor de Alblasserwaard' namens de provincie te ondertekenen. Vanuit het Topsector subsidiebureau is de eis dat dit voor 1 februari 2020 plaatsvindt.

Actieve openbaarheid

Met een beroep op artikel 3, onder b van de Beleidsregel actieve openbaarheid Zuid-Holland 2017 wordt een uitzondering gemaakt voor het (moment van) publiceren van het besluit en de stukken. Deze wordt gepubliceerd nadat de overeenkomst is ondertekend. Gelijktijdig wordt dan een persbericht verstuurd.

2 Voorafgaande besluitvorming

Dit onderzoek draagt bij aan de doelstellingen zoals deze zijn afgesproken bij het aangaan van het samenwerkingsconvenant Groene Cirkel Kaas en Bodemdaling zoals getekend op 1 februari 2019. Daarom heeft het Kernteam Groene Cirkel Kaas en Bodemdaling, mede in verband met het zomerreces en de coalitieonderhandelingen, besloten tot het laten aanvragen van de TKI-subsidie door WUR. Vanwege het zomerreces en de coalitieonderhandelingen is het besluit daartoe niet voorgelegd aan gedeputeerde staten. Dit omdat de deadline voor het indienen van de aanvraag dan niet gehaald was. Formeel was besluitvorming door gedeputeerde staten niet verplicht, omdat met het enkel indienen van de aanvraag nog niet definitief werd besloten tot deelname aan het consortium en het in dit verband aanwijzen van WUR als penvoerder.

3 Proces

Het binnenhalen van de Topsector A&F en T&U is een mooi resultaat voor de Groene Cirkel Kaas en Bodemdaling en geeft zowel een versnelling als invulling van de gezamenlijke zoektocht van de partners voor de integrale vraagstukken. Andere partners uit het samenwerkingsconvenant (zoals de Graafstroom en Rabobank) hebben ook al een financiële en inkind-bijdrage toegezegd.

Naast dat dit onderzoeksprogramma bijdraagt aan verschillende provinciale doelen is het ook belangrijk om als provincie Zuid-Holland richting de andere partners een betrouwbare partner te zijn en daarmee te handelen in lijn met de afspraken zoals deze zijn gemaakt in het samenwerkingsconvenant. Het instemmen met het consortium agreement en het leveren van een financiële en personele bijdrage passen hierin.

Gebiedsprocessen zoals in deze Groene Cirkel onderstrepen nog eens onze manier van werken als provincie. Gezamenlijk met andere partijen in een gebied zorgen voor begrip, kennis en oplossingen van ingewikkelde vraagstukken. Gelet op de actualiteit ook een goede manier om te laten zien dat wij werken aan oplossingen en processen waarbij sectorbelangen uit de melkveehouderij hand in hand kunnen gaan met maatschappelijke belangen rondom duurzaamheid, biodiversiteit, en bodemdaling.

Belangrijkste aandachtspunt betreft de verbinding en samenhang met andere trajecten op deze thema's zowel vanuit de provincie als extern. Dit wordt ondervangen door dit expliciet als opdracht mee te geven aan de WUR als zelf intern ambtelijk voor afstemming te zorgen. Meerdere gebieds- en beleidsprocessen zijn geen probleem zolang deze aanvullend en versterkend voor elkaar zijn.

De voortgang van het kennisprogramma zal worden besproken binnen het al bestaande kernteam van de Groene Cirkel Kaas en Bodemdaling, bestaande uit vertegenwoordigers van de partners uit het samenwerkingsconvenant. Bestuurlijke terugkoppeling over de voortgang zal

meegenomen worden in de al bestaande momenten van terugkoppeling voor de Groene Cirkel.

4 Participatie

De Groene Cirkel Kaas en Bodemdaling gaat uit van doelstelling van de Graafstroom en DeltaMilk voor een toekomstbestendige melkveehouderij in de Alblasserwaard. Samen met de provincie, het waterschap, Rabobank en de WUR is hiervoor een gezamenlijke droom geformuleerd. De partijen hebben een gezamenlijk belang en werken tegelijkertijd daarmee aan eigen belangen en doelstellingen. De thema's van bodemdaling, biodiversiteit en verdienmodellen zijn dermate complex en integraal dat geen enkele partij dit ook alleen kan oplossen. De partijen werken vanuit gelijkwaardigheid samen. We faciliteren het netwerk en het proces en trekken het thema biodiversiteit. Met andere initiatieven werken wij mee door te adviseren en te ondersteunen maar gaan wij ook uit van de energie die er is bij de andere partners. De Topsectoraanvraag met het daarbij behorende consortium agreement is hier een voorbeeld van.

Er is sprake van een triple-helix samenwerking waardoor de representativiteit m.b.t. dit vraagstuk wordt vergroot en meerdere invalshoeken meegenomen worden in het onderzoek. Dit vergroot het draagvlak, de effectiviteit en de uitvoering van de uitkomsten.

Met de partijen uit het Kernteam Groene Cirkel Kaas en Bodemdaling is en wordt gesproken over de governance en het proces van het kennisprogramma.

5 Communicatiestrategie

Na de ondertekening wordt het persbericht "Geïntegreerd kennisprogramma naar bodemdaling, CO2, landgebruik en biodiversiteit in de Alblasserwaard van start" gepubliceerd.